

САНА ОЛОХ

Х а б а т
1931 сыл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 101 (5925)

1983 сыл. Атырдьах ыйын 25 күнэ
чэппизэр

Сыаната
2 харчы.

ОСКУОЛА ҮРДҮК АНАЛА

Ыччаты идеяны, сир-майгы өттүнөн иитинг, кылааскай, үлэс буһарыа-хатарыага норуот үөрөхтөрүн үлэһиттерин иитинг улахан соруктар тураллар. ССКП XXVI съези уураахтарынан сарайтара, партия Кини Комитетын бэс ыйынаады (1983 с.) Пленума үүнэр көлүөнөсү үгүс гражданский хаачыстыбалары иитинг, кылааскай билилэр төрүттөрүн итэрингэ оскуола сүткөн оруоллаарын өссө төгүл төһөдолоон бэлиэтээтэ. Итинэн сибээстэн оройуон учууталлара бэйэлэрин бүтүн аһыллар атырдьах ыйынаады сүбэ муньахтарыгар оскуолалар даспыт сымлаары үлэлэрин ордук итэтинг ситиллэр дүүллэһиэхтэрэ.

Сүдүн түмүктэр ханьыктарый?
Былларынын оройуон оскуолаларыгар барыта 3497 оскуола үүнэр 3462-лэрэ кылаастарын бүтэр-бүтүр, 35 бырыһыаннара хаачыстыбада үөрө-мүтүр. Билин хаачыстыбата Хайахсыт, Чурапчы уонна Диринг орто, Чурапчы, Волтоно уонна Соло-вьев адыс кылаастаах оскуолаларыгар балаһча үр-дүбүтэ. Оттон интернат-оскуолаа, Сылан, Кытаа-нах, Мугудай уонна Вахсы орто оскуолаларыгар үөрэти билин оройуон орто көрдөрүүтүттэн намы-нах буолбута.

Бүтүүн орто үөрэхтээһин туһунан Сохуону со-рох оскуолалар (Хайахсыт, Чурапчы, Болтоно) ситэтэ суох төлөрөллөр. Бу итэвэс иитингитин ха-тыланна суохтаах. Пленум оскуолалар уонна про-фессиональной-технической үөрэхтээһин училище-лэрин икки ардыларыгар бээр сөбө суох сыһыаны сирдэхтик сэмэлээтэ. Итинэн чопчу түмүгү өтө-сүөххэ наада. Оскуолалар администрациялара, кы-лаастар салайааччылара үөрэнээччилэри идэ-э туһайыны өссө күүһүрдэр эбэһиһиэхтэрэ.

Оройуон бары оскуолаларыгар кабинетнай сис-тема сүһүмүтүн олохтоһо. Сипит-хоһут кабинет-тар Хатылы, Чурапчы, Диринг, Сылан уонна Ха-йахсыт орто, Одьулуун уонна Арыылаах арыс кы-лаастаах оскуолаларыгар бээр буоллулар. Бу үлэ-э иккис бочумнаах сорук быһытынан бары каби-неттарга салайар пультагы киллэрини буолар. Били-тин итиник пулт 275 кабинеттан 68-гэр эрэ бээр.

Билиэхэ дьит-чакчы кыһанан, айымньылаахтык үлэлиир учууталлар аһыада суохтар. Кинилэр ор-толоругар Сылантан Е. Д. Макаров, Г. А. Евсеева уонна К. Г. Макарова, Дирингтан Т. К. Далбаева, А. А. Архипов, У. М. Романова уонна М. Е. Пудо-ва, Хайахсыттан Е. И. Макарова, Хатылыттан А. Д. Чечелова, Амьаттан М. М. Сысолтина, Чу-рапчыттан В. И. Сивцева уонна А. Е. Гордеева, Вахсыттан В. Г. Слепцова, интернат-оскуолаттан А. М. Ермолаева уо. д. а. бааллар. Бастыһар баай опытырын түмүү уонна тардыгы—билиги улахан суолтаах соруктут.

Сага көрдөбүллэринэн салайтаран билиги инни-битигэр ханьык ордук уталытыллыбат соруктар туралларый?

Бастагытынан, үөрэтин хаачыстыбатын тупсарар туһугар начальнай кылаастары үрдүк үөрэхтээх учууталларын ханьыкыахтаахпыт. Иккиннэн, профтех-үөрэхтээһингэ улахан суолта бөһүлүгү-нэн бу салаа учууталларынан үрдүк үөрэхтээх тыа хаһаайыстыбатын специалистарын сүүмүрдээн үлэ-лэтэр наада. Үсүһүнэн, эдэр учууталларга көмөнү күүһүрдэ, кинилэри олохсуктан үлэтиэхтээхпит. Төрдүһүнэн, оҕолор эт-хаан өттүнөн сайдыылаах, доруобай, ой-санаа өттүнөн чэгин-чөбүк буолал-ларын туһугар норуот үөрөбүтүн, доруобуйа харыстабылын, физкультура уонна спорт үлэһит-тэрэ, төрөппүттэр күүсэрин түмэн биригэ үлэ-лиилэрэ ситиһилиэхтээх. Бөһүлүгүнэн, сага үөрэх дьыһыттан учууталлар ситиһилиэхтээхтэрэ ордук ыһсан үлэлиилэрэ эрийиллэр.

Партия үүнэр көлүөнэни үөрэттир уонна ийтин-гэ туруорар улахан соруктары олоххо киллэрэн коммунизмы активнай туталаччылары бэлэниһиһин —оскуола үрдүк анала. Бу эппиэттээх, көсүлээх үлэ-э сага нэрдикс көм сабалана. Оскуолалар пе-дагогической коллективтара, норуот үөрэтирини бары үлэһиттэрэ Кини Комитет Пленумун үрдүк сыанабылыгар уонна көрдөрүүлэригэр дүүрөлөөх-түн үлэлиир ытык нэстээхтэр.

М. СЫСОЛТИН,

райсовет исполкомун норуот үөрэтиринигэр
ордэтин сэмэлэстэ.

ОТТООҔУНУ, БУРДУК ХОМУУРУН ТАБА ДЬҮӨРЭЛЭЭН ҮРДҮК ТЭТИМИНЭН Ы ы Т ы А Х Х А!

Эбэһэтэлистибэ —баар!

От ыйын иккис декадатыттан оттооһунга ударнай үлэни нэбүлээн оройуонга ыгырыы таһааран үлэлиир Субуруускай аатынан совхоз Болтонгообу отделение-тын П. П. Соловьев салайар нэлим механизациялаах звенота бэлэстэммит нирбинтин ылла.

Биллэрин курдук, Соловьевтаах 670 тонна оту нэби-һар былааннарын 30 тоннанан аһарарга соруктамыт-тара. Звено бэбэһэни туругунан 720 тонна оту ту-руорда. Онон коллектив хас биридин нирбига совхо-зугар 120 тонна бастын хаачыстыбалаах оту бэлэм-нээтэ.

Чулуу звено туруу отчуттара хөдүһа быһаһын сал-гыы сомсоллор.

С. НИКИТИН.

Күннэ 9-туу тонна от

ВАХСЫ. Моисей Моисе-евич Истинников салай-ар көлөнөн-илинэн үлэлиир звенота от хо-мууругар ударнай ыһта үрдүк өнөрүмтүүнү сити-һэр.

Толоон биригээдэтин бу отчуттара билигин Топпалаах үрөвэр үлэ-лииллэр. Ааспыт нэдиэлэ түмүгүнэн кинилэр гра-

фиктарын толорон 252 тонна бастын хаачысты-балаах оттоннулар.

Күөх быһаһы хому-йууга ордук таһаарыла-лаахтык орустарааччы И. В. Тарабукин, кыда-майыт М. М. Соколынов үлэлииллэр.

Бастын звено ударнай ый бүтөһик декадатын хас биридин күнүгэр ор-тотунан 9-туу тонна оту чөмчөтөр.

А. ПЕСТРЯКОВ.

Гектарман 8-мь.ы центнер

үүнүү ыһыллар. Комбайннар кэниһэ-риттэн К-700 тракторынан күһүмүгү хорутуу ыһыл-лар.

М. КОРЯКИН.

Ветеран холобура

ХОПТОБО. Нэһилиэн кырдыаастарынан 230 тонна от бэлэһинэн бы-лаан 50 тоннанан аһары-лына.

Онуоха ветераннартан хөдүһа аан бастаһынан хотуурун тыһаһыт кол-хознай тутуу ветерана

Е. И. Кузьмина кылаата эмиз баар. Екатерина Ивановна тус бэйэтин харытын күүһүнэн 4,5 тонна оту кэбистэ. 71 састаах бу кырдыааст мантан хаалыт кэмтэ күөх быһаһы өссө сом-сорго дьулуһар. Кырды-ры лахсыбат тэһи сүрэх холобура атыттары эмиз көбүлүүр.

М. ФИЛИПОВ.

Быйыл туорахтаах культууралары хомуйууну оройуонга бастаһынан садалабыт Хатылы от-делениетин бурдугу үүн-нарастидилэр билигин Саарба Тирбиг бааһына-тыгар кинридилэр.

Бэбэһэни туругунан барыта 403 гектар бы-һыллыбытыттан 150 тон-

на бурдук валовой үү-нүүтэ ыһыллына. Манна сизмэбэ анааһ 110 тонна бурдук ырааста-на.

«СО» корр.

ҮЛЭ ҮРДҮК СЫАНАБЫЛА

Урут иһитинэриллибитин курдук, Госбанк Чу-рапчытаабы отделениетын коллектива пятилетка үһүс сыһын бастагы аһарыгар Бүтүн Союзтаабы уонна Саха АССР-таабы социалистической куоталыһыта кыайылыаарынан тахсан ССРС Госбанк уонна профсоюз Кини Комитетын, Госбанк рес-публикатаабы хонтуоратын уонна профсоюз обко-мун көһөрүлүс сыдыгар Кыһыл аһаһаһынан итэһинэ Бочуотунай грамотатынан наһараадала-мыта.

Бэбэһэ, атырдьах ыйын 24 күнүгэр, ити үрдүк наһараадалары туттарыы буолла. Муньаһы ССКП райкомун бастагы секретара И. П. Листиков аста. Кини тылы Госбанк республикатаабы хонтуоратын управляющаһын солбуйааччы Г. И. Зарубинга биэрда.

Таб. Зарубин Госбанк отделениетын коллекти-вын үлэ үрдүк сыанабылытын истиник өздө-лөн туран, отделение управляющаһыгар Д. И. Ен-графовка Бүтүн Союзтаабы уонна республикатаа-бы Кыһыл аһаһаһы итэһинэ Бочуотунай грамо-таны, бастын үлөһиттэргэ харчынан бириэмийэлэ-ри үөрүүлээх быһыта-майгыта туттартаата.

Кусталаһы кыайылааһа коллектив үлэһиттэ-рин үрдүк наһараадаларынан үп бөһк үчүдэти-лэрин партинай тарылтатын секретара И. Р. Ва-рашков өздөһтө.

Харда тылы эппит Госбанк отделениетын управ-ляющаһа Д. И. Енграфов ССКП райкомун, райсо-вет исполкомун, Госбанк республикатаабы хонтуо-ратын салаататын коллектив ситиһилибитин чи-китэргэ, кредитнай үлэни салтыы тупсарарга өссө дьулурууларыттан үлэһиһа дизн эрэннэрдэ.

Убараабат уобунан

БОЛУГУР. Эдэр комму-Александр Слепцов, Ни-колай Григорий Гермогенов уо. д. а. салайар кэлим механиз-ациялаах звенота атыр-дьах ыйын 23 күнүгэр бу 7 чилиһинээх звено туругунан 743 тонна кэ-зихэн сезоннаабы бы-лаанан 18 тоннанат туойкаһыгар дьулуһар-аһарда.

Герман

Николаев,

А. ЕФИМОВ.

Иккис траншеяда

ХАДААР. В. К. Песте-Сыһыта баар 350 тонна-рев сэттэ киһилээх сис-лаах траншеяны толорон-лэстигэр звенота быһыл байаһ, билигин Самна-700 тонна сүмэһиннээх байдаах траншеятыгар ыһылыгы бэлэһинир эбэ-лэстэлистибөлөөх.

Коллектив, дьулуур-дархтык үлэлээн Кизит

П. ТАРАСОВ.

Үлэ, сыннаһан аргыстаах

Хайахсыт орто оскуо-Ксенофонтос ситиһиты,-латыгар үөрэнээччилэр нан оҕолор Чакырга 10-айыһыгы сыннаһаһаннара, тыһ, устуука кирпиччэ-үлэлэрэ быһыл хайа да-ни үһтэтиллэр. Учуутал-ыллаһаһар былааннаах-С. М. Дьячковский бири-тык төрүһүнээ.

Үөрэнээччилэр биригэ-күрүөнү тутан бүтүрдэ-лэлэргэ хайдан совхоз Оттон учуутал Е. А. Ан-троноводостотыгар төрээ-иннээхтик кытыннылар. лорун түмэн оҕуруот-Кутскайдаабы педучили-аһын үүнүрдэ.

те үөрэнээччигэ Петр Д. ЭВЕРСТОВ.

СҮӨҮГЭ КИМ ТӨҥ АҢЫЛЫГЫ БЭЛЭМНЭЭТЭ

(АТЫРДЬАХ ҢЫЫН 24 КҮНҮНЭЭБИ ТУРУГУНАН)

Совхозтар, отделениелар	Үлэһит аһаһаһа	Охуу (гектар)	Көһүһүн (тонна)	Силлэс (тонна)	От мээк- кэһтэ (тонна)
Карл Маркс	672	12028	6307	1220	172
Одьулуун	269	4527	2302	430	172
Мугудай	218	5190	2159,3	100	—
Вахсы	185	2311	1845,7	690	—
Субуруускай	244	6870	3834	800	—
Хатылы	137	2960	1584	400	—
Болтоно	107	3810	2250	400	—
Эр. Эриетини	584	10802	5833	1040	140
Хоптобо	213	3050	1738	470	140
Хадаар	123	2775	1424	370	—
Хайахсыт	140	2355	1496	200	—
Чакыр	108	2892	1175	—	—
«Чурапчы»	448	6613	4630	1050	—
Сылан	242	3404	2383	250	—
Килэһки	116	1805	1264	400	—
Арыылаах	90	1404	983	400	—
«Мындаһаһы»	283	6105	4398	1734	—
Болугур	205	3470	2747	1484	—
Соловьев	78	2635	1651	250	—
Ор. үрдүнэн	2231	42418	25002	5844	312

Тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

ССКП КК бэс ыйынаабы (1983 с.) Пленумун уураахтарын—олоххо!

ИТЭБЭСТЭРИ СИНИЛИИ ЫРЫТАН

ССКП КК Комитетин онгоруу. Идеологическай Пленумун түмүктөрүгүн уонна Пленумна таб. Ю. В. Андронов этинит. үнүсөөн тахсар сорууттары дүүллэһингэ райпотребобщество коммунистара активнайдык кытылылар, коллективна политическай-интер үлэ турутуу сибилии ырыттылар.

Манна элбэх специалист үлэнир. Ол үрдүнэн партийнай тарилта кинилэри идеологическай, маассабай-политическай үлэ ситэтэ суох тардар. Лекцияны, дакылааты бэрт арыах специалист

га, санга үлэһэн эрэр эдэр дьоннорго наставниктары сыһыартааһынга киникки көмгө болгомото мөлтөтүлүмэ. Дьон олоһор сиринэн интэр үлэ оройуон киник үгүс микрорайоннарыгар былааннаахтык тариллибэт буолла. Ол туһунан коммунисттар И. И. Кесенофонов, Е. А. Попов уо. д. а. тоһоҕо-лоон этилэр.

Партийнай мунунах коллективна политическай-интэр үлэни төрдүтүн тупсарыыга, бу дьыа-дыга салайааччылар, специалисттар оруолларын үрдүктөргө туһаайан уу-раах ылына.

С. НИКОЛАЕВ.

ЫЧЧАТЫ ИИТИНГЭ— БОЛБОМТОНУ

булан былааннаахтык ту-һаныр эрийэр. Бу үлэни хас биридиги кини өйүгөр-санаатыгар тийэр тына төрийн—билииги олох сүрүн көрдүбүр. Ол үрдүнэн коллективна поли-тическай уонна экономи-ческой үөрэҕи төрийн, лекционной пропаганда-ны туруоруу элбэх итэ-ростөрлөх. Техническай үөрэтэр пособиелары ту-һаныы тылга эрэ сыл-дыр. Бу өттүнэн үлэни былааннаахтык төрийэр-наздатын Г. К. Пинигин бэлиэтэстэ.

Ыччаты иитии боппу-русстарыгар коммунист-тар ураты болгомтону уурдулар. Н. Ф. Макси-мов, С. В. Потапов, В. П. Михайлов коллектив-ийинэн ытыллар интэр

дьялларга рабочай ыч-чаттар кытыбаттарын, кинилэргэ аналлаах биз-нэс ытыллыбатта-рын критикалаатылар. Оройуон атын коллек-тивтарыгар курдук, ман-на эмиэ производствэ тө-һүү күүһүнэн ыччаттар буолаллар. Ошон кинилэ-ри политическай-интэр үлэҕэ партийнай тарилта болгомтогон күүһүрдэрэ, комсомольскай, атын да общественной тарилтэлэ-ри түмэ тардара наада.

Партийнай мунунах ССКП КК Пленумун көр-дүбүллэрингэр сөп түбэ-һүннэрин маассабай-поли-тическай үлэни тупса-рыыга туһааннаах уураа-ды ылына.

А. САГЫДАЕВ.

Күһүнүгү көмгө үүт ыамын быһа түһэриимэххэ КИМ ТӨНӨ ҮҮТҮ ЫЫРЫЙ?

(АТЫРДЫАХ ЫЙЫН 13—19 КҮННЭРИНЭЭБИ ТУРУТУНАН)

Совхозтар, отделениелар	Фур. ынах	Ыама ынах	Күннэри валов, үүт (ц)		Күннэри үүт (ц) ынах-ха) кг		Күннэри таргалаар үүт (ц)	Тө-рөөб.	Салт.
			1982 с.	1983 с.	ыа ы.	ф ы			
Карл Маркс	1922	1613	152,5	134,3	6,9	8,3	124,7	1486	100
Оддулуун	618	490	44,0	40,8	6,6	8,3	37,5	414	100
Мугудай	635	573	54,5	47,1	7,4	8,2	42,8	573	100
Бахсы	669	550	54,0	46,1	6,8	8,3	44,4	498	100
Субуруускай	811	650	54,8	47,0	5,8	7,2	42,8	628	100
Хатылы	333	300	27,0	20,0	5,2	6,6	17,3	234	100
Болтоно	428	350	27,8	27,0	6,3	7,7	25,0	304	100
Эрилик Эретиин	1886	1529	130,5	126,1	6,6	8,2	119,5	1423	100
Хоптоҕо	520	384	32,5	32,0	6,1	8,3	31,0	386	100
Хадыар	469	370	36,0	33,0	7,0	8,9	31,0	382	100
Хайахсыт	458	366	29,0	29,0	6,0	7,9	26,0	301	100
Чакыр	439	409	33,0	32,1	7,3	7,8	31,5	382	100
«Чурапчы»	1360	1041	76,4	70,2	5,1	6,7	67,6	1001	100
Сылан	680	573	42,0	35,0	5,1	6,1	34,0	387	100
Килэнки	360	238	16,1	17,6	4,8	7,3	16,4	224	100
Арыылаах	320	230	16,3	17,6	5,5	7,6	17,2	221	100
«Мындагаайы»	969	752	68,0	61,0	6,2	8,1	57,0	775	100
Волугур	500	435	40,5	37,0	7,4	8,5	35,0	434	100
Соловьев	469	317	27,5	24,0	5,1	7,5	22,0	345	100
Оройуон үрдүнэн:	6948	5585	482,2	438,6	6,3	7,8	411,6	5404	100
1982 сылга:	7672	5807			6,8	8,3	440,0	5791	100

Оройуон совхозтара күһүрдүлэр. Билигин дэр ылыллыбаттар, күннэ 43,8 тонна эрэ үүт хааннаах үлэһиттэ-ууналар, а. э. 1982 сыллаа-да сирдэргэ бөдүлүмэ-дытааҕар 5 тоннанан абы-көрдөбүл намыһах. Аты-итинтөн сөмчө ордук суох.

Ордук улахан хаалыы үүтү биэр ынахтан ыа-хымыта таһаарылына. Бу көрдөрүү оройуон үр-дүнэн баара-суоҕа 6,3 кг төһүөстө, өттөн «Чурап-чы» уонна Субуруускай аатынан совхозтар итин-нээбэр намыһах көрдө-рүүлөннүлэр. Үүтү биэр ынахтан ыаһын ордук Килэнкигэ, Хатылыга уонна Соловьевка үөтэ-лэбэтэ. Ити отделение-ларга ыамы көтүтүү, ынах сүтүүтэ тахса ту-рарын үрдүнэн ону тоо-рстыыга сөптөөх дьаһал-оохтоохха.

ТЫА ХАААЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЯТА.

ОПЫТЫ ТҮМҮӨХХЭ, КӨМӨЛӨНҮӨХХЭ

Партия үлэһиттэри коммунистическай иити-гэ, кинилэр бойбубуй-до-обурдарын уонна авто-ритеттарын үрдүтүгэ маассабай информация уонна пропаганда сред-стволарын оруолларын үрдүтүгэ ахсаабат бол-гомтогон уура. ССКП XXVI сьездэ, Кини Коми-тет бэс ыйынаабы (1983 с.) Пленума билиги, пар-тийнай бэчээт үлэһит-рин, индустриалар Комму-нистическай партия уон-на Советскай государство тас уонна ис политическа-рын, советскай олох сиз-рин активнайдык уонна дайылаахтык пропаган-далаһыт, партийнай тарилталар маассабай-политическай үлэһитин опытын түмэр уонна таргатар, агитационнай-пропагандистскай агитаци-ка күһүгэ көмөлөһөр агитационнай-пропа-гандистскай үлэһити суруу-дулар.

Билиги «Политическай агитация» сурунаалыт хаааабынай сорууттар-тан биридэстэринэн ты-лыннан пропаганданы тө-рийингэ методическай өттүнэ көмөлөһүү бу-олар. Дьэ ол кини суру-наал страницаларыгар «Агитатордарга уонна политинформатордарга

көмө» рубрика мэлдьи-тин бэриллэр. Ыйытыл-ларга хайдах эппиттиэх-хэ сөбүт?», «Занятиелар-га техническай сред-стволары туһаныы», «Лек-торскай маастарыстыбаҕа үөрөннөххө» ыстатыйа-лар, онтон да атын ма-чырылааллар политиче-скай агитация активиста-рын үрдүтүгэ, кинилэр ытар бэсидэлэрин ор-дук көдүүстээх онгоруу-та биллэрдик көмөлөһө-лөр.

Сурунаал страницала-рыгар республика норуо-ту хааааыстыбатын уонна культуратын са-йыныары чопчу про-блемаларыгар ученайдар уонна специалисттар су-руктара, справочнай, ин-формационнай матыры-ялааллар элбэхтик бэ-чээтэнэллэр. Кинилэргэ республика ааһан иһэр сыл уонна пилетка бү-түннүүтүн соруудактары хайдах толорон иһэр дьикиттик көрдөрүллэр, тылыннан политическай агитация наадалаах атын матырыялааллар бэ-чээтэнэллэр.

Агитационнай-пропа-гандистскай үлэһити суру-наал страницаларыгар үлэһит диксиплиниэтин

Бөдүргөтүү, үлэһит илин-тэ-бара туруутун ачча-тыла, көмчүөһүн уонна харыстаныыга буолуу те-маларыгар ученайдарыс-татыйалара хамаатык туһанылааллар. Итилер үгүстэригэр олохтоох ма-тырыялааллар элбэхтик бэриллэллэр, методиче-скай ыйылар, сүбэлэр баар буолааччылар.

Билиэхэ политическай агитация энтузиастарын туһунан матырыялааллар чаастаык бэчээтэнэл-лэр. Билил «Политиче-скай агитация» страни-цаларыгар бэчээтэнэр республика бастың агитатордарын уонна поли-информатордарын Бочу-тун дуоскатыгар Зеленай Мыстаады автопред-приятеттан В. Савенко, Ботубуйатаады геологи-ческай разведкалыыр экспедициктан К. Чу-миринна, Нерюнгреттан Е. Гвоздевскай, Амма-тан В. Федоров уонна да атыттар ааттара киллэ-риниллэр. «Политиче-скай агитация энтузиаста-ра» дьон рубрика ин-никитин даһаны сала-ына.

Производственная кол-лективтар, домоуправле-ниелар партийнай тарил-тэлэргэ, депутатскай груп-

палар дьон олоһор сирин-нэн интэр үлэҕэ балаҕа опыты мунуунулар. Ону маассабай-политиче-скай үлэ активистарыгар киникти тиздин—били-ги сурунаалыт дьонун-наах сорута.

Дьон олоһор сирдэри-нэн үлэ практикатаҥ сирдатыыга билиги ин-никитин нэһилиэһинэ араас араҕаларыгар чоп-чулаан сыһыаннаһы-принцибин ордук чорбо-тон туруоруохпут, үө-рэр ыччаты, дьахталла-ры, пенсионердары кыта-гы агитационнарын үлэ-ни, эдэр рабочайдары, студенттары, орто ана-лаах үөрэх заведениеларын уонна профтехучи-лищелар үөрэнэччилэ-рин уопсай дьыалары ытыллар үлэни ордук күһүгэ сирдатыаһыт.

Билиги итин сэрэ кы-һыл мунууттар, алын бэ-чээт үлэһитин, культур-най-сирдатар учрежде-ниелар ордук эппиттээх хааааыстыбаннай хам-пааныалар (сүөһү кыс-тыга, от уонна бурдук хомуурдара, бултааһын сезон) көмнэригэр ыы-тар үлэлэрин (болгомто кинигэр тутат).

Редакция коллективин тарийэр-айар үлэтин сү-

рүн туһаайыларыттан биридэстэринэн маасса-бай-политическай үлэни партийнай салайыы прак-тикатаҥ түмүү уонна тарбатыы буолар. Ол курдук, сурунаал чугас-таагы нүөмүрдэригэр Мөңгө-Хандалас оройуонун В. И. Ленин аатынан сов-хоһун парткомун секретара В. Макаров уонна ССРС 50 сылын аатынан совхоз парткомун секре-тара И. Горохов ыстаты-йалара бэчээттэннэхтэрэ, Олорго кинилэр Ас-уол программатын олоххо киллэрини, социальнай, культурнай комплекснай программалар туолуула-рын идеологическай хааччыыты туһунан си-билии көпсүөхтэрэ.

Сурунаалга министр-стволар, холбоһуктар уонна предприятиелар салайааччылар коллек-тивтарга экономическай уонна социальнай сай-дыы сорууттарын сай-дыыга маассабай-поли-тескай үлэ оруолун туһу-нан суруктара эмиэ бэ-чээтэнэллэр. Билиги кө-лөр да өттүгөр партийнай уонна хааааыстыбаннай органныр салайар үлэһит-тар суруктарын, кини-лэр коллектив чилиэни-гин итингэ оруолларын туһунан.

А. ЕГОРОВ
«Политическай агитация» сурунаалыт

САҢА КӨРДӨБҮЛЛЭРИНЭН САЛАЙТАРАН

Бүгүн — оройуон учууталларын атырдьах ыйынаабы сүбө мунньахтара

Нуучча тылын диригин үөрөтүн суолтата билигин кэмгэ өссө улаатар. Оройуонна былырын нуучча тылыгар билин 99,8 бырыһыанна, ол иһиттэн оҕо 45,6 бырыһыанна хаачыстыбада үөрөннө ситиһилибит.

Киники 5 сылга аттестацияны 37 киһи, эбэтэр учууталлар 87,2 бырыһыанна барда. Ааспыт икки сылга нуучча тылыгар 100 бырыһыан билини Дирин уонна Сылап орто, Ойулуун уонна Чуралчы арыс кылаастаах оскуолаларын, интернат-оскуола учууталлара ситистилэр. Үөрэнэччилэр нууччалык тыллара-өстөрө сайдыгыгар биллэр-көстөр түмүктөрү учууталлар Г. А. Есеева (Сылап), Р. С. Адамова (Дирин), В. Г. Спешкова (Вахсы) ситистилэр. Кинилэр үөрэнэччилэр билигин ылыыга активнайдык сыһыанна, тылларын ситиһэ сатыыллар, инэримит билиһиннэрэн практикада туттуларын тэрийэллэр.

Үөрэх дьылын бүтүүтэ Үөрэх министрствотун текстерин бары оскуолалар IV—VII уонна IX кылаастарыгар хонту, ролунай үлэлэр ытыллыбытара. Онуоха, 1981 сылы кытта тэҥнээтэххэ, көрдөрүү дамыһах буолбута Ордук Амма (учууталлар Ф. Н. Катакинова, П. П. Зоболкина), Вахсы П. Н. Дьячкова, И. Г. Оконешникова), Кытаанах (В. Д. Николева, П. Е. Леонтьева), орто, Соловьев арыс кылаастаах (В. Н. Собакина) оскуолаларын сорох кылаастарын үөрэнэччилэрэ мөлтөх билинээхтөрө көстүбүтэ. Ол сүрүн бэрининистинэн оҕо дьоруура сайдытын уонна

Оройуонна саха оҕолор

СУОЛТАТА УЛААТАР

быбыт билигин тигэтигин боппуруостарыгар болгомто ситэ сүбө буолар. Ардыгар урук теориятын уонна практикатын дьүөрэлэһиллэр кэһиллэр, дьарыктары чигэтэр эриһиллэрэ бирикэ берилибит, сана матырыйаалы быһаарыыга олус элбэх бирикэ барар.

Үөрэнэччилэр сатабылларын уонна дьоруура-рын үрдэтэр тыымалар, тан биер кылаабынайдарынан программа быһыытын ытыллар оҕо тылын сайыннарыыга уруктар буолаллар. Ол эрээри онуоха системаах үлэ оскуолаларга ситэ ытыллыбат, сорохтор араа көрүнүөх сүрук үлэлэрин онуларгар агардас диктаннарынан, хонтуруолнай үлэлэринэн эрэ мунурдана-лар.

Билигин бары оскуо-ларга нуучча тылын уонна литературатын кабинеттара бааллар. Ол тыһан баран Вахсы, Кытаанах курдук оскуолаларга

1-дир, Чуралчы орто оскуолаларга 2 эр кабинет бааллар улахан итэ-һинэн буолар. Уруктар үксүгэр түбэһиэх каби-неттарга ытыллаллар, көрдөрү үөрөтүн сред-стволара, төхрөдстволар ситэ-хотө туһанылыбат-тар.

Оройуонна саха оҕолор

ро нууччалык тылынан саатар дьоруура урук тас өттүнэ бирикэ сайдыгыгар усулуобуйа, эйгэ суох. Онон ити балаһыаньа-тан тахсар иһиттэн оскуолаларга нуучча ты-лын куруһуоктара систе-малаахтык үлэлэһтээх-төр. Ааспыт үөрэх ды-лыгар барыта 42 группа 562 занятиены ыыппы-та. Онук куруһуоктары-нан 541 үөрэнэччи ха-быллыбыта, а. э., оҕо баары-суоҕа 22,1 бырыһыанна. Сорох оскуо-ларга иһиппэр, сыла анара аһыар диэри 1—4 эр занятиэ ытыллыбыта, атыттар куруһуоктарын ааттара кумаагыга эрэ хаалбыта.

Улахан болгомто үө-рэнэччилэр кылаас таһы-нан аарымаларыгар уу-рулуохтаах. Бу улахан соруу олоххо киллэрэр сыалтан 1980 сыллаахха оройуонна нуучча тылын учууталларыгар семинар ытыллыбыта, усулуобу-йаны учуоттаан рекомен-дация оһоһуллубута. Сыла

ахсын инспекторскай ба-рабэриэ бу боппуруоһу-нан дьарыктанар да, күтүөннээх көстүбөт. Оҕолор нууччалык кини-тэги аарыылара аччаан иһэр. Ол учуоттанан ис-тэ.

1980 сыллаахха тар-даммыт «О единых тре-бованиях к устной и письменной речи уча-щихся, к проведению письменных работ и про-верке тетрадей» методи-ческой сурук көрдөүлээ-рэ быһыах билигин да ситэ толоруллубаттар. Бары көрүстэ кылаастар үөрэнэччилэрин буочар-дара, тэтэрэстэрин ту-руктара биллэр мөлтөх.

Онон сана үөрөх ды-лыгар учууталлар ман-нык сүрүн соруктары туруорун үлэһиллэрэ эрийиллэр.

— нуучча тылыгар туһарылыбыт програм-маа олобуран үөрэнэч-чилэр тылы табатык су-руууларын ситиһи;

— үөһэ ааттаммыт методической сурук көр-дөүлэлэрин толоруу;

— үөрэтэр-иһэр про-цесска оптимизацияны ордук толорутук килэ-рин;

— үөрэнэччилэр и-дейнэй, өй-санаа, сир-найгы уонна эстетиче-скэй өттүнэн иһитиэ туһарылыбыт програм-ма бары кыахтарын ту-һаһы;

— кабинеттары ордук көдүүтөхтөн үлэһити.

А. ЦЕРЕВАЛОВА,
методкабинет
методика.

ИТЭБЭСТЭРИ ХАТЫЛААМЫАХХА

Көрдөхпүрдээх күөх Оҕолорго сырдык, кэнэ, сайын аһан оскуола ах-сын оҕо аймах саҥата аһадалар. Бу көрдөбүл тутуһуулар буолбатах. Оттон оскуолалар үөрэнэч-чилэрин 12,8 бырыһыан-нара характара мөлтөх. Паарта оҕо сөп буолара булгучтулаах. Олус кыра эбэтэр улахан паарта, ос-туол оҕо ситэ токуруйуу-тутар тиздэр кутталлаах.

Оскуола ис тас өттө, ор-дук иһитер системата хайдах өрөмүөннөммити-тан үөрэтэр-иһэр үлэ тү-мүгэ быһаччы тутулу-таах буолуоҕа. Биһиэхэ кыһын ахсын тымныйар оскуолалар суох буолба-хтар. Итинник итэҕэс ааспыт үөрэх дьылыга

чуолаан, Чуралчы орто уонна Хадаар арыс кы-лаастаах оскуолаларыгар тахсыбыта. Оттон тым-нык дьыа оҕо доруобуйа-тыгар улахан охсуулаа-рын кэһи барыта билэр.

Үөрэнэччилэргэ иһи аһылык быһырын ос-куолалар түөрт тыммыт дьарыгар эрэ тэрилли-тэ, өттөн Хатылы орто, Соловьев, Хадаар уонна Арыылаах арыс кылаас-таах оскуолаларыгар суох буолбута. Үгүс оскуола-ларга бу үлэҕэ хойутаа-һын тахсыбыта. Итин

аһылык баар да сирдэри-тэр оҕо доруобуйатыгар бары өттүнэн туһалаах «С» витамин туттуллубу-таа.

Оҕолорго сырдык, кэнэ, сайын аһан оскуола ах-сын оҕо аймах саҥата аһадалар. Бу көрдөбүл тутуһуулар буолбатах. Оттон оскуолалар үөрэнэч-чилэрин 12,8 бырыһыан-нара характара мөлтөх. Паарта оҕо сөп буолара булгучтулаах. Олус кыра эбэтэр улахан паарта, ос-туол оҕо ситэ токуруйуу-тутар тиздэр кутталлаах.

Оскуола аһылыгыт-тан үөрэнэччи тус бэйэ-тин тигиһитин халбага суох тутуһуулар ирдир наадалаах. Кылаас ахсын санитарнай тройкалар үлэһиттээххэ. Хаҥ биер-дин оҕо баттабын, илин-тин таһаһысатын кэ-миттэн-кэмитэр көрүүнү тэрийиэххэ. Санитарнай тройкалар үлэлэрин кы-лаас чаастарыгар дьүүл-кэһи иһиэххэ. Оскуола-лар умывальниктарынан, дьыһи хомуйар иһента-рынан толору хаачыс-лаларын ситиһиэххэ.

Оскуолалар салайаач-чыллара, үөһэ ыйыкты-быт итэбэстэри учуо-таан, сана үөрэх дьылы-гар оҕолорго сөптөөх үө-рэнэр, олоһор усулуобу-йалары тэрийиэх тус-таахтар.

И. ГРИГОРЬЕВ,
Д. ЛЫТКИНА—СЭС
санитарнай врачын
көмөлөөсчүлөрө.

ЭДЭРДЭР НАСТАВНИКТАРА

Педагогической үлэ ве-тераннара эдэр учуутал-ларга үтүө өрттөхтөн көмөлөөдлөр.

Вахсы орто оскуолаты-гар старшай учуутал В. Г. Спешкова нуучча ты-лын учууталларын мето-дической холбоһуун са-лайар. Кини эдэрдэргэ үө-рэх программаларын ис хоһоонун ирдэбиллэ-рин ыратар, үөрөтүн-ныымаларын бейыһырга көмөлөөр, көрдөрүүлэх уруктары ытытар.

«Вочут Знага» орден кавалера, коммунист Е. С. Лукина Чуралчы арыс кылаастаах уонна интер-нат-оскуолаларын учуу-талларын комсомольскай тэриэлэлэригэр үлэни бы-лаһаһыныа уонна тэ-рийи ытыһа көмөлө-һөр, комсомолец учуу-таллар уруктарыгар, кы-лаас таһыһаагы дьаһал-ларга сылдьан быһаччы көмөтү оһорор. Екатерина Семенова иһити сар-

гэ оскуолада аттестация-ны, инспектированиены ытыһар. Кини үө сылга 132 урукка, 14 кылаас чааһыгар сырытта.

Саха АССР оскуолатын үтүөлээх учуутала П. Е. Дьячкова Чуралчы ор-то оскуолатыгар эдэр учууталлар оскуолаларын тэрийи теория, методика, иһтер үлэ боппуруос-тарын утумнаахтык үө-рөтэр, аһаас, көрдөрүүлэх уруктары ытытылар.

Норуот үөрэҕирити-ти туйгуннара А. И. Соло-вьева Хатылы оскуола-тыгар, Е. Е. Ефимова ин-тернат-оскуолада настав-никтыыллар.

Үлэ-ветераннара бай-лэрин өр сыллаах баһи-опыттарын бэчээтинэн эмиз үлэһиттэр. Саха АССР оскуолатын үтүө-лээх учуутала Я. Г. Пая-лов «Алта саастаах оҕо-лорго дөрөсөмүрү иһтэ-рэ үөрөтүн опытыттан» диэн брошюрата эдэрдэр-

гэ улахан көмөлөөх. М. П. Ефимов «Учуутал пе-дагогической хаһааһы-тыбатын тэринитэ» диэн «Сага олоххо» бэчээттэ-пит ыстатыйата учуутал-лар байлэрин билилэ-рин үрдэттэр үлэһити-гэр олус туһалаах РСФСР уонна Саха АССР оскуо-латын үтүөлээх учуутала А. П. Ермолаев «Мае-сыһыната суох програм-маламмыт Хонтурулу туттуу» теориятык прак-тикаһын сийиһи ыратан кабинет тэрибэ. Кини опытын эдэр учуутал Е. Н. Ермолаева сатабыл-лаахтык туттар.

Оскуолалар директорла-ра эдэрдэр наставникта-рыгар күһүгэ көмөлө-һөллөр, наадалаах усу-луобуйалары тэрийэллэрэ наада.

Т. КОЛОНОВА,
педагогической үлэ ве-тераннарын оройуон-наагы советын предсе-датель.

Ааспыт үөрэх дьылы-гар оройуон 1748 пионер-дара, 631 октябреноктара, ССКП - XXVI уонна ЫБСЛКС XIX съездин уураахтарын олоххо кил-лэрэн ССРС тэриллибитэ 60 сылыгар аналлаах «Биһиги лениннэй до-вурдуубуттан күүстээх-пит» диэн девизтээх эдэр ленинцэтэр Вүтүн Союз-таагы Марштарын эта-бынан үлэһити кэллэр.

Бу этапка пионердар болдомтолорун ордук Ийэ дойдутарын историятын айар-тутар үлэҕэ үтүө-кэннээх үгэстэри дири-жит үөрөтүгэ туһааһы-лар. Дружиналарга союз-най республикалар олох-торун сийиһи үөрөтти-лэр, ленинскэй мастаһа-рини, адаларын бойо-бой суолларынан нэтэ-хтөн аһаһаатылар.

«Аттыбар — биер да хаа-лыһааҕа суох» диэн хаһсааһыһыта кыттан ү-рөх дьылын 17 дружи-

наттан 15-һэ, 94 этэрэст-тэн 91-рэ үөрэхтэригэр 100% ситистилэр. 631 ок-тябреноктартан 354 оҕо хаачыстыбада үөрэннэлэр.

Пионерскай проверка түмүгүнэн 189 эдэр лени-нецтэр «Марш активнай кыттыһылааҕа» буоллулар, 52 звено, 24 этэрэст уон-на Кытаанах орто оскуо-латын Ю. Гагарин, Ха-тылы орто оскуолатын Е. Дьоруурун, Чакыр

МАРШ САҢА ЭТАБА

аҕыс кылаастаах оскуо-латын Эрилик Эристин ааттарынан дружиналар ула-фланыада турааччы-лар ааттарын сүтөр чинэ-тэһиллэр.

Сага үөрэх дьылыгар Марш программатын ик-кис этаба комсомолга уонна пионерскай тэри-лэҕэ В. И. Ленин аата иһтиллибитэ 60 сыла туолуутугар аналлаах «Ле-нин аата — хас биерди-бит сүрэтэр! Партияда бэринилээхтигин үлэби-тинэн көрдөрбүт» диэн девизтээх ытыллар. Бу

этапка В. И. Ленин уон-на кини революционнай охсуһууга соратниктарын олохторун, пионерскай тэриэлэ историятын, ки-ни үгэстэрин, үлэлэрин аһыһын үөрөтүн тэри-лээтээх.

Вүтүн Союзтаагы «Аҕа

дойду ленинныгар» кыт-тан кыһыл суолдууттар бөлөхтөрүн тэрийи, со-ветскай быһааһы олох-тоспут ревкомовцтарын, бастакы коммунистарын, комсомольцтарын үлэ уон-на сарин ветераннарын, пятилеткалар бастыһа-рын тустарынан маты-рыйааллары хомуйууу өссө садаланылаахтаах.

Быйыл республика пио-нерията тэриллибитэ 60 сыла туолар нэрэ-бэлгэ оһытыһыгар хас биер-дин пионер «Пионерскай албан аат» операцияда активнайдык кыттан оро-йуон бастакы пионерда-рын, пионерскай үлэһи-тэрин ааттарын үйэттэр, оройуон пионериятын ис-ториятын байытар туһу-гар үлэһиттэр. Онон Ха-тылытаагы «Комсомоль-скай албан аат» музейа оройуон пионериятын ис-ториятыгар аналлаах са-на салааларыгар күүс-көмө буолулуохтаах.

Бары пионердар сага Марш ирдэбиллэрин үө-рөтүөхтээхтөр, толору өй-дүөхтээхтөр.

«Харыстанныангар по-ходтарыгар» пионерскай туһалаах үлэ Вүтүн Со-юзтаагы пятилеткаһыгар кыттан Асҕөл програм-матын олоххо киллэрин-гэ, активнай кыттыһы-ылылаахтаах.

М. СИВЦЕВА,
оройуоннаагы пионер-дар дьыһыттын директара.

Быйыл үрдүк уонна аналлаах оҕо үөрэх таһыһыларын бүтэр-бит 50-ча эдэр учууталлар оро-йуонна үлэһити кэллэр.

Эһиги бу снимокка Саха госу-дарственнай университетин вы-сшекыттарын (хаһастан) комсо-молкалар Е. С. Семенованы, А. А. Борисованы уонна В. Н. Новгоро-дованы көрөүт. Кинилэртэн икки биетакыллара Сылап, үһүстэрэ Кы-таанах орто оскуолаларыгар үлэ-лээхтэрэ.

П. Оконешников фотота.

Государство — элбэх эти
ТУОЛБАТ КУТТАЛЛААХ

«Мындаарайы» совхоз Волугурдаагы отделение-таи мичат-сүөһүнү көрөтүлүрө бэйил, пия-летка үһүс сылыгар, ба-йаарыгар үрдүн социа-листическай эбэхэтэли-тибни ылынган үлэли-лэр. Кинилэр государство-да туттарылар сүөһү хас бирдингэр 130-туу кг, оттон кыра сүөһү 100-түү кг төлөһүэйэри ситиһэр, сөдотуопкада туттары-лар сүөһү орто ылааһы-нан 330 кг тиэрдэр со-рутаахтар.

Ити кибиллэри ыла-рга сорох төрөһин ды-баллар ылыллыбытара. Иенону бу үлэсэ опы-таах, сүөһү иһитингэр ор сыз үлэхэбит К. Г. Сергеев салайар. Бостуук-тарынан эдэр, үлэни-хамнаһы кылайар дьон туруоруллубуттара. Эм-тир сэрэтэр дыһаллары олохтоһунга зооветери-нариай специалистар сы-һаарыллыбыттара. Мэч-чирэнтэ тахсыахтан ик-ки төгүл уотар укуол ба-рыллыбыт. Специалистар сүөһү уопсай туругун кэ-тэи көрөллөр, ырыа-лары утары эмтэһини ытталлар. Эмиз кинилэр көмөлөрүнэн сүөһүгэ контрольнай ылааһын ыттылар.

Ол эрэри эбэхэтэли-тибни толоруула били-гин да ыарахаттар баал-лар. Чуолаан, бостууктар туруоруллубут үлэлэригэр эппиэттэстэрэ намыһах. Ол да иһин сайынгы ыйдарга сүөһү өлүүгэ тохтотуллубата. Аңардас бас ыйгар үс сүөһү ту-һата суох туораабыта. Ыдигин өлүү алта төбө-үс тийдэ. Анализ көрдө-рөрүнэн, ити үкөс эмкар ыарылыттан сибээстэх. Иккиһинэн, маршрут быһылыгынан мэтчитин кыаллыбакка калла.

Сүөһүлэри өрүс угуор таһаары туох да кө-дүүһү биэрбэт. Онон элбэх күнү сүтөрөн, сы-раны биэрэн туран, төт-төрү көһөрөргө күһэллэ-нибит. Бостууктарга кыыл барбыт, суох сүөһү элбэх. Сөдотуопкада тут-тарылар сүөһүнү эбии уотуга балаһан-ыйын 15 күнүттэн туруорарга бы-лааннабыт.

Үөскэбит ыарахаттары туоратыга совхоз ди-рекцията, парткома уон-на профкома субу күн-нэргэ суһал көмөнү оҕо-лоһоро наада.

А. ПАВЛОВ,
отделение
управления.

МОСКОВСКОЙ УОБА-ЛАС. Одиноковской оро-йуон Петелинскэй көтөр фабрикатын коллектива биэр квадратнай метр икитэн бройлердар этте-рин онгортон таһаарыга дойдута бастыг көрдө-рүүлээх—148 килограмм.

Билэтин фабрикада са-гардан өлөрүү ыттыл-лар. Ол кэнниттэн кини сыл ахсын, 6-һы мөлү-йүөн чоппуусканы би-рэр буолуоҕа.

Итинник ситиһилэр

ЭППИЭКЭЛЭЭҢИН? — СУОХ, АННЕКЦИЯ!

Тихэй океан киэҥ из-лэмэн иһигэр бүкпүт Белау (Палау) респуб-лика Вашингтон «көҥүл ассоциация» аатынан ситынан Микронезия бу сөрдөтүн бэйэтигэр хаа-ларарга сорунуутун киэр-типтэ. ХНТ бас билиги-гэр, кини көрүүтүгэр баар бу сөрдөх террито-рияны 1947 сыллаахтан АХШ салайар. Вашингто-нунан олохтоох прави-тельствоҕа эрдэ сонном-мут сөбүлэһини респуб-лика верховнай суута көтүрдэ. Ол сөбүлэһи-биһылыгын АХШ Белау республикатын террито-риятыгар кэм-кэрдиһэ суох хаһаайлыктааҕа. Суут быйыл олунуута АХШ-рын кытта «көҥүл ассоциация» дэнэччи ту-һунан ыттыллыбыт ре-ферендум түмүктэригэр тирэһирдэ. Референдум көмүгэр Белау олохтоох-төрө Вашингтон идеятын утарбытара. АХШ «кө-нүл ассоциациятын» ту-һунан сөбүлэһини сити-арай иһинэ республика парламент сэната эмиз-ылымматтаҕа.

Салайар держава бу-ларын АХШ ХНТ бы-һаарыларын быһыты-нан сыһаарыллыбыт тер-риториятын иһилиһинэ-тии политической, эконо-мической уонна социаль-най прогресһтар, кини бэйэни бэйэ саланьатын уонна тутулуга суох бу-

сэри септарин боруоба-лаһыннар ыттыллыбыт-тара. Квадрейн атолга-континентар икки арды-ларыгар тэбэр, олох иста-ригэр «МХ», ракеталары боруобалааһын ыттыл-лар. Белау республика-тын территориятыгар Пентагон сага атомнай

Комментар колонкалара

дуу хайыскатынан про-грессивнай сайдытыгар көмөлөһөхтөөх этэ. Ол олунутар АХШ Микроне-зия бу регион дойдута-рыгар куттал суох бу-луутугар суоһуур тыгаа-һын көрдүгөннэрэ үөс-кэһиннэригэр көмөлөһөр үлэни ыһпыгытара.

подводной лодкалар база-ларын тэрийэргэ, ядер-най уонна химическай сэри сэбин бөдөн ыска-латтарын олохтуур бы-лааннаах этэ.

Аан дойдутаағы бииргэ түмсүү иһинэн Вашинг-тону микронезийскай но-руот иһтиристерин кыт-та аахсарга күһэйи эрэ буолбакка, микронезий-скай нуруот туугулуга суох биир кэлим государство-лы тэриниһэ, неоколо-ниалистскай адавалартан, ол иһигэр байыаннайдар-тан эмиз, көҥүл эйэлээх олоххо бырааптарын то-дору убаастаан туран, ХНТ устаабын уонна ре-золюцияларын быһыты-нар сыһаарыллыбыт тер-риториятын кэскилин ту-һунан бөһпүрөһү бы-һаартары буолар.

Белауттан ураты арыл-ларга олорор кэикэ атын дойдутар киирэр Микро-незияны Вашингтон Ти-хэй океан өттүгэр бэйэ-тин байыаннай-стратеги-ческой плацдармын бы-һытынан өрдөөвүттөн кэрэр. Манна олохтоох-тор олохторугар суоһаа-быт американскай ядер-най уонна термоядернай

Ону туран микронезий-скай нуруоту кини суве-рениай бырааптарыттан кэлитэргэ, Белауну Пента-гон байыаннай пла-цдармыгар кубулутарга АХШ холонууларыгар Белау республикатын олохтоохторо сорунуу-лаахтык «Суох!» дисти-лэр. Билигин Вашингтон-на Белау холобурун бө-йөтин байыаннай-strate-гической сыалларыгар туһанарга санаанар АХШ «көҥүл ассоциация»,

А. БИРЮКОВ,
ССТА ырытааччыта.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

үрө онгортон таһаарытын үрдэтин, племеннэй уон-на зоотехнической үлэ-лэри сатабылдьахтык тө-рийин, практикада сити-һинилэрин көдүүстөөхтик туһаны суоттарыгар баар буоллулар.

А. Пушкарев фотота.
(ССТА фотохрониката).

13 №-дээх Чурапчы-таагы СПТУ дирекция-училище сыры курстары-үөрэнээччилэригэр, тэри-тэлэр, совхозтар са-һааччыларыгар сага үө-рэх дьыла балаһан ыйын 1 күнүттэн саадаларын туһунан иһитиннэрэр. Училищеда мустуу атыр-дьах ыйын 25 күнүттэн саадаланар.

8 кылаас кэнниттэн 3 сыллаах тракторист-ма-шинист (АВС категория-лаах шофер быраабын уонна слесарь-өрөмүөн-нээччи идэтин биэрэн ту-ран) уонна 10 кылаас

кэнниттэн эмиз тракто-рист-машинист (АВС ка-тегориялаах шофер бы-раабын биэрэн туран) 1 сыллаах группалара эби аһыллалларынан учил-щеда эбии үөрэнээччи-ри ылым биллэриллэр. Үөрөххэ ылымдыгыттар босхо форманнай таҥа-һынан, аһылытынан, сти-пендиянан, утуйар таҥа-һынан уонна олорор дьиэ-нэн хааччылыллар. Үөрөһүн баалаахтар туһааннаах докумуонна-рытын иддэе училищеда кэлэргитигэр.

СПТУ ДИРЕКЦИЯТА.

АТЫЛААҤААЧЧЫЛАР ИСТИЛЭРИГЭР.

Роспосылторг Москватаағы Киин эргинэр базата дойдуга онгоһуллубут көбүөртөн онгоһуктары атыт-таһаарар.

Люберецкайдаағы көбүөр комбинатын манньк кэмэйдээх уонна сыналаах онгоһуктара:

- 2 м х3 м, 810 солк. сыналаах;
- 1 м 40 см х2 м, 378 солк. сыналаах.

Обуховскайдаағы комбинат көбүөр:

- 92 см х2 м. иһинээх, 378 солк. сыналаах.

Көбүөр дорожжалар.

Обуховскайдаағы комбинат онгоһуктара:

- 70 см кэтиттээх, сызата метригэр—36 солк.
- 92 см кэтиттээх, метрэ 74.түү солк. сыналаах.

Сакааска бадарар өһнүтүн ыйыахтааххыт. Харчытын почтада посылканы тутан баран тө-лөһүннээх сакаастары база толорор. Сакааһы ытаргытыгар бөйөүт аадырыскытын. (сизбээс предприятиятын индексин уонна аатын, уобалаһы, оройуону, селиһиннэни, о. д. а.) чуолнай-дык, табатык, кылгатыта суох суруйун. Сакаастары манньк аадырыска күүтүбэт: 111126 Москва к., Е—126, Авиамоторнай уул, 50. Роспосылторг Киин эргинэр базата.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз салаттата. Хоптоҕо Уонна Чакыр сельсоветтарын испол-комнара тыа хаһаайыстыбатын производст-вотын ветерана

ТИМОФЕЕВА Матрена Константиновна уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүн кэргэ-нигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар кутурдаа-нарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, ийэбит, аймахпыт, үлэ-ветерана

ТИМОФЕЕВА Матрена Константиновна ыараханньк ыалдьан өлбүтүн бокуонньук дьүөгэлэригэр, билэр дьонноругар, курулҕа-туран, иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, аймахтара

ЛИТЕРАТУРНАЙ МУННУК

Расул Гамзатов

Түүн түһээн, уһундук даһаны мунҕанньым,
Түүлбэр эн туһунан дойдуга куотаһын.
Ситаарни очурдаах хайаба мтыһыным,
Ситиэхчэ буолабын—эн куота тураһын.
Онтон таас дыапталда атаһыт анынттан
Ойдон, күөх далайга көттүбүт аллара.
Муорава ситиэхпин, долгунаар мунуустан,
Муомахтаан кээстилэр, ийингин куоттара.
Хайабар ыттабын, эйингин сүтөрөн.
Хайа хаар төбөтө тапнары ньиригидэ.
Ол онтон эмискэ скрийэм көһүнүөрөн,
Ойор күн күөрэйдэ, сибэки тэтэрдэ.
Иһиттэн ситтэрэн уһукта биэрэбин—
Илэ дуу, түүлбэр дуу көрөммүн үөрэбин.

х х х

Тапталлаах дьоммутун эрийгэ тэбэммит
Тосту туора туттубут араас буруйбут
Суутунан көрүллэн дьүүлэнэн иһэбит,
Сокуонтан, бадар син, ааһынан куотуохпут.
Ол эрэн хас сүрэх бэйэтэ сокуоннаах,
Оттон эн аһыны күүтэннин куоппаккын,—
Минэхэ эн, сэгэрим, бэйэг ис дьүүлгүн аах,
Мэлдьэхэ сатааммын син туһа булбаһын.
Эн таптал сокуонун кырдыктаах дьүүлүнэн
Эппиэттэт, буруйдаах дьайыбын сэмэлээн.
Айыбын туоһулат сайынгы түүнгүнэн,
Аан бастаан көрсүбүт сарыалбыт иминэн.
Билсэхпит сабаттан билбитим барыта,—
Бизэбэйим, буруйум мэлдьэспэт туоһута.

х х х

Эн суолгун сырдатан сулуһу уматыам,
Эриллэ экириип сиилиһин сыһытыам.
Уот оттон бараммын, эн дьиздэр кэлэртэр
Утары көрсүһөм төлгөһөн иһигэр.
Санныйбыт төбөбүн саньыбар уураңгыт,
Саната суох кууһа, аттыбар олоруон!
Уонна мин эйиэхэ мунчаарбыт санааһын
Умун диир тылбыттан уоскуйан утуйуон.
Оронун үрдүгэр төһөкөһөн тураммын
Уматар ырыаны ордуу мин ылыадым,
Ол ырыам тылынан эйиһити албааммын
Уодаһын оһолун угуттуу сытыадым.
Өйдөөбүн оччоҕо бу сиргэ букатын
Өһүөнтөн мунчаары суох буолан хаалбытын.

Нууччалыттан Афанасий Илларионов тылбааһа.